

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK FÜZETEK

Kéthavonta megjelenő kiadvány
XXVII. évfolyam 264. szám
2023. március-április

*„Emlékek nélkül, népeknek
híre csak árnyék...”
(Vörösmarty Mihály)*

FŐVÁROSI ÖRMÉNY KLUB!

Minden hónap 3. csütörtökén 17 órakor tartjuk a Fővárosi Örmény Klubot az Orlay utca (Bp. 1114, Orlay utca 6.) közösségi terében.

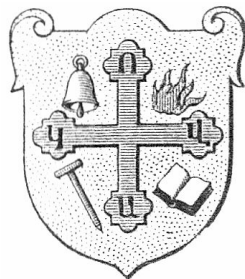
A pontos program minden hónapban hírlevelünkben vagy, az eokk.hu hírportálon olvasható!

Mindenkit szeretettel várunk!

Örmény egyházi személyek – 1

Szebasztei Mechtár (1676-1749)

A Mechitarista rendet Szebasztei Mechtár örmény katolikus szerzetes alapította 1701-ben. Céljai az alábbiak voltak: Isten dicsérete, az örmény nemzet szolgálata és az örmény kulturális értékek megőrzése. A kereszt által 4 mezőre osztott címerükben harang, lángoló szív, kalapács és könyv, a kereszt szárain a „vo, gen, ve és aip” „A Szent Szűz, a bűnbánat tanítómesterének fogadott fiai” név kezdőbetűit jelölik.

Mechtár szerint „vedd el egy nemzet nyelvét, és elszárad az a nemzet”, tehát a nyelv megőrzése az örmények továbbélésének biztosítója. Ezért építettek iskolákat és nyomdákat számos területen. Gimnáziumokat működtettek régen Perzsiában, a Krim-félszigeten, Erdélyben és Triesztben, Isztambulban, Szmírnában (Ízmir), Gárinban (Erzerum = Erzurum), a Van-tó mellett, de Egyiptomban is voltak mechitaristák. Bár a régi mechitarista iskolák majdnem mind elpusztultak, üldöztetéseikben is mindenütt együtt éltek népükkel, és követték őket, ha az örmények otthonait lerombolták és elűzték őket valamelyik országból, hogy aztán missziójuk ismét virágzásnak induljon.

Legfrissebb és korábbi lapszámainkat megtalálja az eogyke.hu/fuzetek/ oldalon is!

Az EÖGYKE elnöke kitüntetést vehetett át

Gratulálunk *dr. Issekutz Ákos*nak, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnökének, aki a mai napon *dr. Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettestől a **MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE** kitüntetést vehette át a Budai vár Karmelita kolostor dísztermében.

Magyarország Köztársasági Elnöke

Dr. Issekutz Ákos

az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnöke, a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ Gyógyító és Betegellátó Intézetének Igazgatója

részére

a magyar-örmény kapcsolatok előmozdítása terén és a Magyarországon élő örmény közösség érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

a **MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE** KITÜNTETÉST ADOMÁNYOZOM.

Budapest, 2023. március 1.

Novák Katalin

Dr. Semjén Zsolt, dr. Issekutz Sarolta és dr. Issekutz Ákos a díjátadón

Balogh Jenő, dr. Issekutz Sarolta, dr. Issekutz Ákos és dr. Hun Eszter a díjjal

Ajánlja fel adója 1%-át az EÖGYKÉnek

Kérjük, hogy jövedelemadója bevallásakor gondoljon ránk, hogy a magyar-örmény közösség céljait továbbra is megvalósíthassuk, tárgyi és szellemi kultúráját megőrizzük és átadjuk az utókornak.

A kedvezményezett adószáma:

18085590-1-41

A kedvezményezett neve:
Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Nuridsány Zoltánné Mimi

A XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat (ÖNÖ) 2022. évi beszámolója

A 2022-es évben immáron *Dr. Csernus Gábor*ral dolgozunk eredményesen, mind a világi, mind a szakrális ünnepekre készültünk és rendezvényeket szervezünk. Bár 2022. év elején még a meghívóink tartalmazzák az óvatosságot, de szájmaszkkal már megtartottuk az ünnepségeket. Sőt, felvettük a kapcsolatot mind az itthoni, mind az erdélyi közösségekkel és a kárpátaljai örmény származású művészekkel.

Önálló rendezvényeink

2022-ben is a XV. kerületi ÖNÖ kiemelt ünnepei a március 15. és október 6., melyekre való megemlékezések a XV. ker. ÖNÖ által 2002-ben állítottatott Kiss Ernő aradi vértanú emléktáblájánál történnek. Emlékbeszéd hangzik el, zenei műsor és koszorúzás. Az ünnepség minden esetben a Himnusszal kezdődik és a szózat elhangzásával záródik.

Nuridsány Zoltán halálának évfordulóján koszorúzások a tiszteletére állított emléktáblánál (Alkotmány utca 27.) és a Farkasréten 2004-ben védetté nyilvánított bronzplakettel díszített síremlékénél, valamint emlékmise *Fülöp Ákos* által celebrálva és *Garaguly István* ünnepi kórusával, utána szíveslátás az Orlay utcai templom előterében 2022. május 22-én.

A minden évben megtartott Örmény Genocídiumról való megemlékezést az áprilisi Fővárosi Örmény Klubban a XV. ker. ÖNÖ szervezte és támogatta. *Várady Mária* színművészt kérte fel az emlékműsor megszervezésére, s így *Antonia Arslan* regényéből a *Pacsirtavárból* írt megrendítő oratóriumot élvezhette a közönség. Utána szíveslátás várta a résztvevőket.

2022. október 20-án közmeghallgatás volt a *Group Duduk* szereplésével és *Nuridsány Zoltánné* beszámolt a 2022 év munkájáról és a további tervekről.

Koszorúzás az Orlay utcai emlékhelynél

Október 23-ra emlékezve október 20-án a Fővárosi Örmény Klubban *dr. Csernus Gábor* a XV. kerületi ÖNÖ elnökhelyettese beszédében emlékezett az '56-os forradalomra és *Juhász Endre* a *Group Duduk* vezetője az alkalomhoz illő magyar népdal feldolgozásokat játszott dudukon, egy ősi örmény hangszeren az Orlay utcai közösségi teremben.

December 7-én az 1988-ban bekövetkezett örményországi apokaliptikus földrendezés 34. évfordulóján a több mint 50 ezer áldozatra emlékeztünk meg koszorúzással és gyertyagyújtással a Duna parti sétányon elhelyezett örmény Kőkeresztnél

Az önálló rendezvényeink mellett a Zuglói Örmény Önkormányzattal (továbbiakban ZÖÖ) kötött együttműködésünk eredményeképpen bensőséges délutánok sorozatát tartothattuk közösen 2022-ben a Zuglói Nemzetiségi Házban:

- 2022. 02. 11. *Lusnakar* együttes lépett fel Bíró Eszter gyönyörű szóló énekével.
- 2022. 02. 25. *Dr. Székely András Bertalan* könyvbemutatója.
- 2022. 02. 14. *Világosító szent Gergely* ünnepén *Várady Mária* színművész, *Zsigmond Benedek*, a *Group Duduk Együttes* és az *Imperatrix Együttes Világosító Szent Gergely* legendáját mutatta be a közönségnek zenében, éneken és előadásban.
- 2022. június 9. XX. századi vértanú püspökeinkről hallgathattuk meg *Horváth Zoltán György* vetített képes előadását *Fogolyán Kristóf* közreműködésével.
- 2022. július 21. In Memoriam *Prof. Kabdebó Lóránt*-ról beszélt 80 éves felesége, *Dobos Marianne*. Rendezte a ZÖÖ.
- 2022. november 30. *Horváth Zoltán György* "Nagykarolytól Beszterceig" címmel vetített képes előadást tartott. Közreműködött *Fogolyán Kristóf*.

Egyéb aktivitásaink a 2022. évben

2022. június. A ZÖÖ és a Bethlen Gábor Alapkezelő jóvoltából részt vettünk a XXVI. Örmény Családok Találkozóján, a Csíkkörzeti Örménymagyar Szentháromság Alapítvány rendezésében megtartott ünnepi találkozón. Ugyanebből a támogatásból Szamosújvárra is eljutottunk, ahol egy világi rendezvényen, ebéden, kiállításon és koncerten vettünk részt. Késő délután az örmény székesegyházban megtekintettük az oldalkápolnában elhelyezett *Rubens* iskolájából származó "Levétel a keresztről" c. oltárképet.

2022. június. Az Országos Örmény Önkormányzat által szervezett Örmény Pikniken vettünk részt.

2022. augusztus. Csíkszépvízen jártunk, ahol kedves fogadással, műsoros esttel és vacsorával várták a megfáradt zarán-

dok utasokat. Másnap misére látogattunk, majd koszorúzás volt a templomkert emléktábláinál. *Zakariás Péter* bácsi sírján virágot helyeztem el Magdi (a lánya) kíséretében. Az ünnepi ebéden bensőséges beszélgetésben volt részünk, majd a felújított Dajbukát házban megtekintettük a múzeumot.

2022. szeptember 25. Fogolykiváltó Boldogasszony búcsú és a családi Tarka Nap immár a 7. éve az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület szervezésében öt kerületi ÖNÖ - közöttük a XV. kerület is - támogatásával.

2022. október 16. Az Örmény Letelepési Napon örömmel vettünk részt. Igazán tartalmas és szép nap volt.

2022. december 15., Karácsonyi Örmény Klub. Bensőséges szép tartalmas és ünnepélyes este volt az Örmény Katolikus templomban és a közösségi terekben. A gyönyörű hangú *Avedikián Viktória*, *Ave Mária* szólói hangzottak el több szerzőtől. *Fogolyán Kristóf* fuvola és *Papp Timea* hárfa duója fenségesen hangzott a templomban. *Várady Mária* színművész összedettségét és állóképességét dicséri a szervezés. A Szongott Kristóf-díj átadása egyrészt örömteli, másrészt szomorú volt, mivel *dr. Szám László* halála miatt már nem vehette át a díjat.

Egész évben részt vettünk a XV. kerületi ünnepségeken. A megbékélés napján és augusztus 20-án Szent István ünnepén. Október 23-án és november 4-én koszorúztunk az '56-os emlékműnél.

A különböző kerületi örmény nemzetiségi önkormányzatokkal kölcsönösen részt veszünk egymás ünnepségein.

A görögökkel terveztünk egy közös Genocídium napot is.

Több oldal lenne a felsorolni a további kapcsolatokat és együttműködéseket, ezért nem folytatom ...

Fabók Dávid

Elhunyt Zakariás Antal Dirán

2023. február 14-én délután, életének 92. évében szentségekkel megerősítve befejezte földi életét Zakariás Antal Dirán okleveles közigazdász, a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség gondnokságának világi elnöke, korábban örmény nemzetiségi képviselő, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett a Budapest XI. Orly u. 6. szám alatti Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség és templom, múzeum felújítása, működtetése, a műtárgy együttes újrendezése munkálataiban való áldozatos közreműködésével, a Lelkészség mindig lelkiismeretes és figyelmes gondozásával.

Csíkszépvízi gyökerű örmény családban, 1931. augusztus 14-én Brassóban született. Édesapja *Zakariás Gyula* erdőmérnök, édesanyja *Király Emma* székely származású volt. Öten voltak testvérek, Oszkár, Terézia, Mária és Erzsébet. Iskoláit Csíkszeredán kezdte, majd gimnáziumi tanulmányait a veszprémi Piarista Gimnáziumban végezte el. Édesapját ugyanis 1941-ben Veszprémbe helyezték át. Közigazdász diplomáját 1953-ban kapta meg. Feleségével, *Takács Mária*val 58 éve voltak házasságok.

Első házasságából született fia orvos Németországban dolgozik. Két unokája van.

Harminckilenc éves aktív pályafutása folyamán vezető beosztásban négy munkahelyen dolgozott. 1967–68-ban, közel két éven keresztül a közigazdaságot főállású zenéléssel cserélte fel, zongorán, kürtön, bőgőn és dobfelszereléssel játszott.

1992 óta nyugdíjas. Egyéni vállalkozóként tovább dolgozott. Munkaszerezetét és aktivitását halála pillanatáig megőrizte.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületnek 25 évig volt tagja, sokáig vezetőség tagként segítette a közösségi munkát. Mint az egyesület örmény kisebbségi képviselője a II. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzatban és az Or-

szágos Örmény Önkormányzatban több cikluson keresztül dolgozott. Kiemelkedett az országos önkormányzatban végzett pénzügyi, gazdálkodási területen nyújtott szakmai tevékenységével.

Husadik éve a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség, Esztergom-Budapesti Főegyházmegye által kinevezett öt tagú gondnokság világi elnöke. Feladatuk a szükséges felújítások, karbantartások elvégzése, a Lelkészség működésének fenntartása, továbbá a felleltározott örmény muzeális műtárgyegyüttes újrendezése annak érdekében, hogy a gyűjtemény mindenki számára láthatóvá váljon.

Zakariás Antal Dirán, a Lelkészség gondnoka (Fotó: Magyar Kurír, Merényi Zita)

Mint világi elnök, majd a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség Hitéleti Működését Támogató Alapítvány vezetőjeként főleg a pénzügyekkel, vagyongazdálkodással és adminisztrációval foglalkozott, igen nagy időráfordítással, odaadással. Megbízható, elkötelezett, nagy munkabírási tagja volt egyesületünknek, kisebbségi önkormányzatainknak, örmény katolikus egyházi gondnokainknak. Szakmai munkájával a hazai magyarörménység megmaradásában, az örmény kultúra megmentésében és az örmény katolikus hitélet megtartásában elvülhetetlen érdemeket szerzett.

Mint zenét szerető ember, mindig fontosnak tartotta a zenei kultúra terjesztését, aktívan dolgozott a Zeneszalonnak beindításáért és fenntartásáért, különös tekintettel a fiatal zenészek bevonására.

Elismerései:

2022. november 2-án a hazánkban tartózkodó *Rafael Péter Minaszján* örmény katolikus pátriárka kitüntetés adományozott hálából *Zakariás Antal Diránnak*, aki évtizedek óta szolgálta az örmény közösséget.

Zakariás Antal Dirán tiszteletére megtartott gyászmise és megemlékezés

2021. április 24-én az Esztergomi Bazilikában *Dr. Erdő Péter* bíboros, Esztergom-Budapesti érsek Szent Adalbert Díjat adományozott *Zakariás Antal Diránnak*. A díjat *Paskai László* bíboros úr 2001-ben alapította és olyan világi személyeknek adományozható, akik a főegyházmegyéhez tartozó valamely egyházi szervezet javára magas színvonalon hozzájárultak a feladatok eredményes ellátásához, a célok megvalósításához, a keresztény értékek gyarapításához. Bíboros úr és Főegyházmegyénk ezzel a díjjal kívánta elismerni *Zakariás Antal Dirán* hosszú éveken át az örmény katolikus lelkészségért végzett szolgálatát.

2008. decemberében vehette át munkája elismeréseként az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület által alapított Szongott Kristóf-díjat.

Végül álljon itt egy régi barátja üzenete: *Jó ember volt, sokat tett a hazai örmény-ségért, szép hosszú életet élt. Büszkék lehetünk rá mindannyian.*

*Búcsúzunk tőled Dirán!
Jó barátaid,
Anikó és Gábor*

Gyászoló özvegye az elhunyt hamvait tartalmazó urnával

Jelen/Lét Fesztivál

Március 19. és 27. között rendezték meg a Nemzeti Színház Kaszás Attila és Gobbi Hilda termében a magyarországi nemzetiségi színjátszás Jelen/Lét Fesztivál se-regszemléjét, amelyen örömeinkre három örmény színház is bemutatkozhatott, az ANI Budavári Örmény Színház, URARTU Örmény Színház és az ARTHASAT Örmény Nemzetiségi Színház.

Igazi örömeinkkel kezdődött a Jelen/Lét Fesztivál március 9. tartott sajtótájékoztatója ma délelőtt a Nemzeti Színház aulájában. Ruzs Milán színművész és zenesztársai 13 nyelven adtak elő egy kis műsort, tangóharmonika, hegedű és más autentikus hangszerrel kísérvé, mintegy előrevetítve a március 19-én kezdődő fesztivál hangulatát. A Magyarországi Szerb Színház szervezésében, a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség és a Magyar Teátrumi Társaság szakmai támogatásával hatodik alkalommal megvalósuló fesztiválon a nézők szerb, bolgár, horvát, cigány, görög, örmény, szlovák és német előadásokat láthatnak, nagyrészt anyanyelven, magyar felirattal, de workshopok és színésportrék is színesítik a palettát.

ANI-BUDAVÁRI ÖRMÉNY SZÍNHÁZ
Csiky Gergely: Cecil házassága
2023. március 24. 15:00

Csiky Gergely a *Cecil házassága* c. műben a magyar szereplők mellett *Szinán Bogdán* valamint *Gábry Kristóf* és leánya, *Cecil* szerepeltetésével kiválóan megrajzolja a kiegyezés korának gazdag örményeit. Történelmi hitelesség és objektív rálátás jellemzi – a mély humánus mellett – Csiky majd minden írását. Gyönyörűsége munka és szórakozás megfejteti *Csiky Gergely* valódi örmény világát. Rendező: *Várady Mária*

URARTU ÖRMÉNY SZÍNHÁZ
Éjjel ott jártam nálad
2023. március 22. 19:00

Az Urartu Örmény Színház idei *Éjjel ott jártam nálad* - Nemzeti Színház bemutatója színháztörténeti pillanat, hiszen a világon elsőként a Nemzetiben lép színpadra MI, azaz a Mesterséges Intelligencia.

Átiratok és Új Hajrenek: *Diramerján Artin*
Rendező: *Kovács Olga*

ARTASHAT ÖRMÉNY NEMZETISÉGI SZÍNHÁZ

Antal Tímea és Trojan Tünde:

Tündersás Hotel & SPA

2023. március 19. 19:00

A darab egy mai, magas színvonalat képviselő, nemzetközi wellness szállodában játszódik, a Tündersás Hotelben. Hat nő áll a középpontban, akik saját nemzeti sorsuk vagy közvetlen környezetük élményeivel, történeteivel hozzák létre a végeredményt. Minden szereplő más-más habitusú, más kultúrájú, más élet és

történeti háttérrel rendelkezik. Előadásunkban olyan szituációk és helyzetkomikumok kerülnek a középpontba, ahol a néző magára ismerhet, és jól szórakozhat. A beszélgetések során megtudjuk, hogy különböző szemléletmóddal és problémamegoldással közelítenek a férfiakhoz, de világossá válik számunkra, hogy mindenki egyet akar, szeretni és szeretve lenni.

Rendezte: *Ember Tibor*

Indul a jelentkezés a nyári gyerektáborra!

Idén is szeretettel várjuk közösségünk iskoláskorú gyerekeit örmény táborunkba! Idén augusztus 19-24. között fogunk 6 napot eltölteni a Kabóka Lovastanyán Enyingen (kaboka.hu/nyari-taborok/)

A lovastanyán nagyon sok lehetőségből lehet választani, így a tábor programját közösen fogjuk eldönteni a jelentkező családokkal, hogy az örmény témájú foglalkozások mellett milyen kalandos, sportos és szórakoztató programokon vegyünk részt. Csak néhány a legizgalmasabbak közül: lovaglás, íjászat, medencében és tóban fürdés, vízi bicikli, kenu, karaoke,

paintball, szabadulószoza, csillagászat, korongozás, kötélpálya és számháború.

Jelentkezés és további információk
Balogh Rékánál: balogh.reka@eokk.hu

Koncert a Genocídium 108. évfordulóján

2023. 04. 21. 18 órakor a Belvárosi Szent Mihály Templomban (V. Váci utca 47.) kerül sor az Örmény Genocídium 108. évfordulóján tartandó megemlékezésre.

Az Országos Örmény Önkormányzat, az Örmény Nemzetiségi Szószólói kabinet, és az Örmény Kulturális Központ szervezésében egyházi énekkoncert kerül bemutatásra. Az eseményen beszédet mond: *Akopjan Nikogosz*, az Országgyűlés Örmény Nemzetiségi Szószólója, *Ashot Smbatyan*, Örményország Grúziai nagykövete és *dr. Czárán István* az Országos Örmény Önkormányzat elnöke.

A „Geghard” Együttes nyolc énekesből áll. Fő céljuk az örmény szakrális és népi kóruszene bemutatása Örményországban és külföldön. Műsorukon szerepelnek örmény középkori művek az V-XV. századtól, szóló- és kóruselőadásban, örmény szakrális és népdalok kórusfeldolgozásai örmény klasszikus és kortárs zeneszerzőktől valamint örmény kortárs zeneszerzők, európai klasszikusok és kortárs zeneszerzők művei. A művészeti vezető *Mher Navoyan*, a tudományok doktora, középkor-zenetudós, a Jereváni Állami Konzervatórium professzora.

GEGHARD
Énekegyüttes
Örményország

2023. 04.21. 18 óra
Belvárosi Szent Mihály-Templom

Az Országos Örmény Önkormányzat, az Országgyűlés Örmény Szószólója tisztelettel meghívja a világhírű örményországi

Geghard énekegyüttes
templomi koncertjére.

A rendezvény az Örmény Genocídium 108. évfordulója alkalmából kerül megrendezésre.

Időpont:
2023. április 21. 18 óra
Helyszín:
Belvárosi Szent Mihály Templom
1056 Budapest, Váci utca 47/b

Հրավեր
Հունգարիայի
Հայկական
Ինքնավարությունը և
Հունգարիայի
խորհրդարանում
հայկական համայնքի
խումատը սիրով
հրավիրում են Ձեզ
դիմելու ՀՀ-ից
հրավիրված
<< Գեղարդ >>
համույթի
համերգը նվիրված
1915թ-ի Հայոց
Ցեղասպանության
տարեկիցին:

Հասցե: Գաղի վտարգ 47/բ
տարբ. Մինայ եկեղեցի.

2023թ., ապրիլի 21, ժամը
18.00

Բացման խոսքով հանդես կգա Վրաստանի Հանրապետությունում ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան
Աշոտ Մկրտչյանը,
իսկ ողբույթի խոսքով ելույթ կունենան Հունգարիայի խորհրդարանում հայկական համայնքի խումատ
Սիլվիոս Ակոպյանը և
ՀՀ Լախասգահ Ցարան Բշավյանը:

Աz eseményen beszédet mond:
Akopjan Nikogosz, az Országgyűlés Örmény Nemzetiségi Szószólója,
Ashot Smbatyan, Örményország Grúziai nagykövete
és Dr. Czárán István az Országos Örmény Önkormányzat elnöke.

Örmény katolikus hírlevél

XXVII. szám április-május
Húsvét

Kedves Testvérek!
Békesség veletek!

Békére vágyunk, békéért kiáltunk. Milyen az a béke, amit szeretnénk? A meghittség, a nyugalom, a biztonság körvonalazza a békességet. Jézus erre a békére hív, ezt akarja nekünk adni. Leginkább egy-egy ünnepben élhetjük át mindezt. Ezért fontos, hogyan lépünk be a húsvét ünneplésébe. Hiszen az nem csupán a szombat este és a vasárnap, hanem Jézust kísérjük el az utolsó vacsora termétől az üres sírig. Vajon felfedezhető a békesség az egész úton? Azt gondolom, igen. Nézzük meg, hogyan!

Nagysütörtök eseménye egy ünnepi vacsora. Bár körbe lengi a növekvő feszültség, az árulás ténye, mégis egy békességet sejtethetünk meg. Nem csak abban, hogy kizárják a külső körülményeket. Már az egy békességet sugározhat, hogy egy asztalhoz ülnek, hogy egymásra figyelnek, hogy együtt vannak, időt szánnak egymásra. Nem véletlen, hogy szinte minden ünneplésünkhöz kapcsolódik a fehér asztal közössége.

A keresztút, a szenvedés, a halál hogyan adhat békességet? Emlékszem a nagyapám mellett töltött utolsó órákra. Tudtuk, hogy a célegyenesbe fordult. Mégis békében és szeretetben voltunk együtt körülötte. Mindezek alapját a hit jelentette. Jézus békességben volt a keresztúton, mert az Atya akaratában a helyén volt. A belső békesség – bár nyilván van hatásra – nem függ a külső körülményektől. Ha a helyemen vagyok, ha Isten akarata

szerint végzem a dolgomat, akkor ezt a békességet nem tudják elvenni tőlem. Milyen jó lenne ezt felfedezni, megerősíteni magunkban!

Nagyszombat a maga csendjével ezt a békességet tudja építeni bennünk.

Az üres sír tapasztalata felbolydítja a le-targikus beletörődést. Valami elindul, valami újra éled. Felfedezzük benne, hogy Istené a végső szó. Egyszerre összeáll a kép, világossá válnak az üdvtörténet eseményei, összefüggései. Máté visszavisz Galileába, az első találkozás helyszínére. Számos helyzetben érdemes visszagon-dolni a kezdetekre, annak öröme, amiből újjáéledhet egy kapcsolat, az életünk. Láttá mindezt, és hitt. A hitnek vannak konkrét alapjai. Nem csak légből kapott gondolat. Ezek lehetnek külső tapasztalatok és belső történések. Húsvét ezt a hitet akarja feléleszteni, megerősíteni.

Ezekben a napokban nyissuk meg szívünket-lelkünket, hogy találkozhassunk a Feltámadottal! Benne találjuk meg a békességet, amelyet sugározhatunk a környezetünkbe.

Ákos atya

A plébániépület tetőterének beépítését követően **Őboldogsága XXI. Rafael Péter** katolikosz-pátriárkától kapott anyagi támogatás alapján várhatóan 2023. május-júniusban kezdődhetnek el az első szinten a paplak kialakításának építési-kivitelezési munkálatai. **A múzeum várhatóan ősszel nyit majd újra.**

Húsvét

Krisztus feltámadásának a tanítványok között terjedő örömhíre az a mag, amiből az egyház a kezdetektől növekszik, s ami hitünk szent titkának: az Eucharisziának az ünneplésben szüntelenül táplálja, élteni és megerősíti ma is az egyházat. A feltámadott Jézussal való találkozás teszi a tanítványokat apostolokká, az első keresztényeket üldöző farizeus Saul „pálfordulásának” is a feltámadott Jézussal való találkozás az alapja.

Minden évben húsvét időpontjától számítjuk a farsangi idő végét, a nagyböjt kezdetét, pünkösd ünnepét és Világosító Szent Gergely ünnepeit is.

Az első három évszázadban, amikor a keresztényüldözések miatt az egyház csak föld alatti mozgalomként a katakombákban, háztemplomokban működhetett csak, húsvét napját az egyes egyházszekben részben eltérően számították.

A számítás viszonyítási pontja minden esetben a zsidó Pészach, a szabadulás, a kovásztalan kenyér nyolc napos ünnepe volt, amelynek készületi napján, a zsidó naptár szerinti Niszán hónap 14-ének délutánján feszítették keresztre Jézus Krisztust.

Jeruzsálem, Róma és Alexandria egyházai Niszán 14-ét követő harmadnapon: Niszán 16-án, a hét első napján, vasárnap ünnepelték a húsvétot.

Mások, az ún. quatuordecimánusok a keresztrefeszítéshez kapcsolták a húsvétot: az ő ünneplésük napja egybeesett pészach ünnepének kezdetével, Niszán 14-ével, amely ekkor még a zsidó asztrológiai megfigyelések szerint mindig a tavaszi nap-éj egyenlőség napja volt.

Mikor a milánói ediktumot (313) követően a római birodalomban bevett vallás lett a kereszténység, az ún. húsvét-vitára az első Niceai egyetemes zsinat tett pon-

Az 1915 évi örmények elleni néptirtás 108. évfordulóján, 2023. április 24-én hétfőn 17:00-kor a Duna-parton, az V. kerület Petőfi téren lévő Kereszteskőnél a genocídium másfél millió vértanújáról emlékezünk meg ünnepélyesen közös imádsággal, koszorúzással és gyertyagyújtással.

Ezt követően 18:00 órai kezdettel az Örmény Katolikus Templomban ünnepélyes szent liturgiát mutat be **Fülöp Ákos** plébániai kormányzó a templomi kórus közreműködésével.

Mindenkit szeretettel várunk.

tot 325-ben, amelyen Világosító Szent Gergely fia, Szent Ariszttagész is részt vett örmény pátriárkaként.

A Niceai zsinat az egyetemes kereszténység számára egységesen meghatározta a Feltámadás ünneplésének időpontjaként a tavaszi napéjegyenlőséget (március 21.) követő első holdtölte utáni vasárnapot.

A XIII. Gergely pápa által elrendelt naptárreformra is azért került sor a XVI. században, hogy a húsvét csillagászati szempontból pontosan kiszámítható legyen, mert a Julianus naptár szerinti március 21. a naptárszámítás rugalmatlansága miatt ekkor már nem a tavaszi napéjegyenlőség napjára esett.

(összeállította: Garaguly István)

**Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց -
Օրհնեալ է յարութիւն Քրիստոսի:
Ձեզի մեզի մեծ ազտեալ:
Krisztus feltámadt a halálból -
Legyen áldott Krisztus feltámadása!
Nektek-nekünk nagy örömhír.**

Örmény diákok oktatása

Örömmel értesítjük kedves olvasóinkat, hogy a EÖGYKE fiatalítási koncepciójának megfelelően a Pázmány Péter Tudományegyetem Armenológiai tanszékének kihelyezett oktatási programja keretében előadások és nyelvoktatás órák kerülnek megrendezésre angol nyelven az Orlay utcai termekben és a Logodi utcai ÖrményCoeur közösségi térben. Szeretettel meghívunk

minden érdeklődőt az órákra, a részletes tanrendért kérjük írjanak a magyar.ormeny@t-online.hu címre.

A szemeszter ünnepélyes megnyitójára március 15-én került sor az Orlay utcában, ahol a megnyitó beszédek és előadások után ünnepélyes koszorúzás és vendéglátás is történt.

Az eseménysorozat megnyitója az Orlay utcában

Ebéd az előadások után

dr. Kerekes Dóra a Dunakeszi Helytörténeti Gyűjtemény vezetője előadása közben

dr. Kovács Bálint beszédet mond

Koszorúzás

dr. Issekutz Ákos a megnyitón

dr. Hun Eszter

Új örmény közösségi tér nyílt a Logodi utcában

ÖRMÉNYCOEUR KÖZÖSSÉGI TÉR

Az első kerületben a Logodi utca 44/D. szám alatt új közösségi tér került kialakításra, ahol nyelvoktatás, kézműves workshopok, előadások, ruhavásár, színházi próbater és hasonló események szervezésére van lehetőség. A hely befogadóképessége korlátozott, de éppen ezért családias hangulatú is egyben.

A név összetett játékoságot takar: a „coeur” szó franciául szívet jelent, míg kiejtve „kör”-nek hangzik, azaz örmény a szívünk és egy kört alakítunk.

A programok és a személyes találkozók megvalósításában az EÖGYKE és az EÖKK részt vesz, az ÖrményCoeur pedig biztosít egy olyan helyszínt, mely rugalmas időbeosztásban igyekszik a zárt körű, főként fiatalokat megszólító események helyszínéül szolgálni.

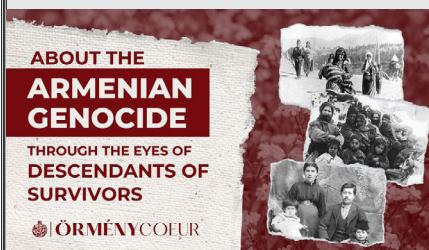
A fizikai helyszín mellett az ÖrményCoeur egy virtuális közösségi tér is azon magyar, örmény és bármely más nemzetiséghez tartozó fiatalok számára, akik az

örmény kultúra iránt érdeklődnek. A fiatalok az online felületen különböző tartalmat oszthatnak meg, eseményeket szerveznek és kapcsolódnak egymással. Az oldalhoz bárki csatlakozhat, aki szeretne találkozni örmény fiatalokkal. A kommunikáció általában angolul folyik (de persze bárki gyakorolhatja örmény tudását is). A Facebook csoport címe: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100090922219632>

A következő ÖrményCoeur esemény:

FRIDAY, 5 MAY 2023 AT 18:00
Budapest, Logodi u. 44d, 1012

**About the
Armenian Genocide –
Through the eyes of descendants
of survivors**

Minden kedves érdeklődőt várunk!

Örmény diákok oktatása a Logodi utcában

Rövid beszámolók az elmúlt időszak eseményeiről:

Februári Fővárosi Örmény Klub

Lemberg és Erdély. Az Erdélyi örmények uniójának történeti körülményei (1683-1691) címmel tartott előadást Nagy Kornél PhD tudományos főmunkatárs (ELKH BTK Történettudományi Intézet), valamint bemutatta **Az ARARÁT hegyéről a HARGITÁRA** című könyvét. (a könyv előszav későbbi oldalkon olvasható.

Ezután *Szerednyei György LÁZADÁS-HANGULAT* című könyvét bemutatta *Lukács György*, közreműködött *Gál Csengele* színművész.

Nagy Kornél

Zenés Örmény Klubnap

2023. február 23-án a Zuglói Nemzetiségek Házában élvezhette a közönség *Hegedüs Valér* zongora- és orgonaművész, valamint *Ötvös Csilla* operaénekesnő hangulatos előadását a Zuglói Örmény Önkormányzat és a XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat jóvoltából.

Márciusi Fővárosi Örmény Klub

Jelenetek Cecil házasságából. *Csiky Gergely* életművét bemutatta *Földesdy Gabriella* színháztörténész, kritikus. Ezt követően jeleneteket láthattunk a készülő színdarabból, amelyen közreműködtek az *ANI Budavári Örmény Színház* művészei, *Schupp Gabriella*, *Doczy Péter*, és *Bregyán Péter* Jászai Mari-díjas.

Moldvai örmény és csángó világban

2023. március 8-án a Zuglói Nemzetiségek Házában hallgathatta meg a közönség *Horváth Zoltán György* Podmaniczky díjas műegyetemi mesteroktató vetített-képes előadását, a Zuglói Örmény Önkormányzat rendezésében. Közreműködött *Fogolyán Kristóf* fuvolaművész.

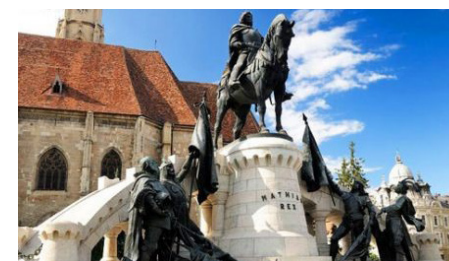
Örmény templomok Ecsmiadzintól Szamosújvárig

2023. március 21-én a Hegyvidéki Kulturális Szalonban vetített-képes előadásra

hívta meg az érdeklődőket a XII. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat.

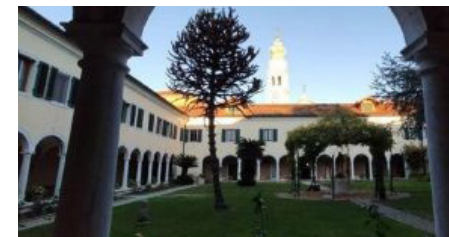
Mátyás király és a Hunyadiak a történelemben és az irodalomban

2023. március 24-én Zuglói Nemzetiségek Házába hívta meg az érdeklődőket *Selyem Antónia* (Gyergyószentmiklós) előadására, a Zuglói Örmény Önkormányzat rendezésében.

Velence Szent Lázár sziget bemutatása

2023. április 15-én a Boldog Meszlényi Zoltán templom Szent Adalbert termében vetített-képes előadást hallgathatott meg a közönség *Horváth Zoltán György* Podmaniczky díjas műegyetemi mesteroktató és *Marosváry István* az Újbudai Örmény Önkormányzat elnöke jóvoltából.

Moldvai örmény és csángó világban

Az új esztendő első rendezvényére - folytatásképpen a 2022. december 19.-én tartott „Az erdélyi örmény Szamosújvártól az egykor örmények által is lakott Besztercéig” előadás követte - 2023. március 11-én pedig „Moldvai örmény és csángó világban” című rendezvény. A programra a Boldog Mészlyeni templom Szt. Adalbert termében folytatódott a szentmise után, melyet *Laci atya* tartott.

A program legfontosabb része *Horváth Zoltán György* Podmaniczky-díjas műegyetemi mesteroktató vetített képes előadása volt. Az előadás rövid történeti áttekintéssel kezdődött, majd fő részét az örmények nyugatra (Halic, Galícia, Moldva felé) történő menekülése töltötte ki. Részben földrengés elől, másrészt pedig az oszmán erőszakos előre nyomulása következtében szóródtak szét az örmények.

Moldvában egy jelentős örmény diaszpóra alakult ki, majd egy részük a XVII. század-ban Apafi fejedelem hívására indult és telepedett le Erdélyben. Ami számunkra is meglepő volt, hogy a mai napig is elrománosodott örmények élnek Moldvában, számosan még örmény tudattal rendelkezve.

Horváth Zoltán György előadása közben

A legjelentősebb városok, települések nevei, melyek az előadás folyamán elhangzottak: Szücsvár, Bulai, Botosány, Kickifalva, Szabófalva. Ezekben a településeken az örmény templomok az örmény apostoli egyház fennhatósága alatt működtek. Némely örmény templom valamikori román ortodox templom alapjaira épült. Az örmény diaszpórában működő apostoli egyház templomában az oltárképek *Világosító Szent Gergely* képeivel díszítettek. Az elrománosodott csángó vidékeken a római katolikus templomokban nem ritka a magyarok eredetét bizonyító Szent István és Szent László festett képei.

Az érdekes, sokak számára hiánypótló előadásokat örmény ízekkel agapé zárta a kb. 50 fő számára.

A programot az Újbuda Örmény Önkormányzata rendezte.

Nuridsány Zoltánné Mimi

Beszámoló a március 15-i megemlékezésről

A XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat 20. alkalommal tartotta meg Március Idusán immár hagyománnyá váló ünnepségét.

Nuridsány Zoltánné Mimi elnök köszöntötte az egybegyűlteket Kiss Ernő altábornagy aradi vértanúnak az emléktáblája előtt. Elmondta, hogy az 1848/1849 forradalom és szabadságharc 175. évfordulója mellett ezen az ünnepségen egyúttal megemlékezünk lánglelkű költőnk, *Petőfi Sándor* születésének 200. évfordulójáról is valamint fájdalommal emlékezünk Drága Barátunk, az örmény származású *Katona Tamás* történész halálának 10. évfordulójáról. Rá emlékezve azt a beszédet olvasta fel *Nuridsány Judit*, melyet Katona Tamás, az örmény származású Kiss Ernő honvéd altábornagy, aradi vértanú 2002. okt. 6-án az általunk állított és a történész által felavatott emléktáblánál, 2003 március 15-én mondott el (*olvasható a következő oldalon - szerk.*). Az ünnepi beszéd az 1848/49-es forradalom és szabadságharc történelmi eseményeinek kvintesszenciáját tartalmazza.

Juhász Endre a *Group Duduk Együttes* vezetője az örmények 3000 éves fúvós hangszerén a dudukon, nem először szó-

laltatott meg magyar dallamokat, de katonadalokat ezen az ünnepségen először.

Várady Mária színművész értő tolmácsolásában a *Föltámadott a tenger c. Petőfi Sándor* verssel aktuális mondandóval emlékezett mind a forradalomra, mind a költőre.

Elmondott egy örmény történetet, mely szerint Petőfi 1847 októberében az örmények Mekkájában Szamosújváron járt. A nagy vendéglőben szállt meg, ahol tisztelőre „szuvarát-ot”, örmény diszvacsorát rendeztek. Először társasjátékot játszottak majd annyira jól érezte magát a költő, hogy elkezdett a verseiből szavalni a vendéglátóknak és a közönségnek s a nála lévő verseit szép ajánló sorokkal dedikálva kiosztotta az ott lévők között. Az asszimiláció következtében a Szamosújváriak már ismerték Petőfi nevét és olvasták a verseit is.

1847/1848-ban az örmények, örmény-magyarok a reformkori gondolatokkal egyetértve, 10 képviselővel segítették az országgyűlés munkáját.

Jelen volt a XV. ker. Önkormányzat alpolgármestere, *Tóth Imre*, aki együtt közszorozott *Agárdi János* volt képviselővel. Megtisztelte ünnepségünket a Horvát Önkormányzat elnöke, *Kuzma István*, valamint a kerületben élő *Perlaky István*, *Kiss Ernő* leszármazottja is.

Katona Tamás

Március titka (Rubikon folyóirat, 1990)

Ebben az országban 1867 óta nem volt kormány, nem volt politikai mozgalom, amelyik ne vallotta volna magáénak 1848 márciusa örökségét, sőt, ne tartotta volna magát március folytatójának és betetőzőjének. Mitől van egy közel másfél évszázados eseménynek ilyen máig tartó sugárzása, és mi lehet benne az, ami ennyire mindenkihez szól? A válasz az lehet, hogy március tizenötödike születésnap: a modern, az európai, a nagykorú Magyarország születésnapja. Jogos büszkeséggel ünnepelünk ezen a napon, hiszen olyan valamire emlékezünk, amit mi csináltunk, és nem olyanra, ami csak történt velünk.

Március tizenötödike azonban nemcsak születésnap, hanem egy hosszú fejlődési folyamat betetőzése is: korszakváltás. A török kiűzése után ez az ország megkezdte a lassú, fokozatos felzárkózását Európához - ahhoz az Európához, amelytől lélekben sohasem szakadt el, a török megszállás alatt sem. Magyarország 1686 után már nem volt az az erős hatalom, ami Mátyás idejében, de megvolt benne a gazdasági talpraállás lehetősége és az a kispolgári szorgalom, ami biztosíthatta a lehetőségek kihasználását. Ehhez járult a csodálatos reformkor, amely seregestől termelte a művelt fiatalokat, hogy legyen

A XV. ker. ÖNÖ részéről *dr. Csernus Gábor* és *Nuridsány Zoltánné Mimi* is elhelyezték az emlékezés és tisztelet közszorúját. Az ünnepségen volt képviselőink is megjelentek. Az esemény a Szózat eléneklésével zárult.

vezetője és áldozatkész közkatonája ennek a gazdasági felzárkózásnak.

A márciusi ifjak tudták, hogy megérett az idő a korszerű Magyarország megteremtésére. Tudták azt is, hogy ezt a győzelmet egyszerre három hadszíntéren kell vívniuk. Voltak szent szövegeik, egy mozgósító erejű irodalmi alkotás és egy radikális tömörségű politikai programtervezet. Mindkettőt, a Nemzeti dalt is, a Tizenkét pontot is az idő kovácsolta ilyen tömörre. A Nemzeti dal számos eleme ott volt már egy hosszú bordalban, *Vörösmarty* ez idő tájt országszerte énekelt Fóti dalában, a Tizenkét pont pedig ugyanazt foglalta össze csattanós tömörséggel, ami gondosan óvatos fogalmazásban megtalálható volt már *Kossuth Lajos* 1848. március 3-i híres országgyűlési beszédében. E pontokba foglalt követelések közül egyesekért Pesten lehetett és kellett harcba szállni, másokat a pozsonyi országgyűlésen kellett megszavazni, megint másokat Bécsben szentesíteni a királlyal. A pesti fiatalok és a pozsonyi képviselők sikeresen egyeztettek teendőiket március 7-én, amikor az ifjak küldötte, *Irányi Dániel* Pozsonyban járt Kossuth-nál.

Azokban a percekben, amelyekben a Tizenkét pont közül az első, a sajtósza-

badtság a pesti Landerer-nyomdában valóssággá vált, és a két szent szöveg cenzúra nélkül kinyomtatva a mohó pesti közönség, a nép kezébe került, a pozsonyi országgyűlés küldöttségének hajója már Bécs felé tartott. És a magyar küldöttség nem hiába utazott a császárvárosba, nem csalt a sikert ígérő, gyönyörű szivárvány látványa a hajó indulásakor: a küldöttség független és felelős magyar kormány engedélyezésének ígérétevel térhetett vissza Pozsonyba. És szinte napok alatt megszülettek - mert a fejekben már készen voltak - azok a törvények, amelyek egy gyökereken új és korszerű Magyarországot teremtettek: a népképviselői országgyűlésről, Magyarország és Erdély egyesítéséről, a közteherviselésről, a jobbágyfelszabadításról, az ősiség, a dézsma és robot eltör-

léséről, a sajtó szabadságáról, a nemzeti színnek és az ország címerének ősi jogaikba való visszaállításáról.

A nép és a politikusok összefogásával sikerült az összes fontos egyéni és kollektív szabadságjogokat egyetlen csepp vér kiontása nélkül kivívni. Ezért van az, hogy valahányszor azóta bármelyik szabadságjogon sérelem esik - és a magyar történelemben erre, sajnos, nemegyszer akadt példa -, újra és újra az egész ország merít erőt abból a bizonyos márciusból. A jogokat voltaképpen elég egyszer kivívni - de szívósan, gondosan, következetesen őrizni kell, fenntartani, mint egy gyönyörű épületet. És tudni kell, hogy a honfoglalás és a kereszténység felvétele óta ez a nap volt a legnagyobb esemény az ország és a nemzet életében.

Magyarörmény gyógyszerész kitüntetése

Nemzeti Ünnepeink alkalmából, *Novák Katalin* Magyarország Köztársasági Elnöke, a **MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE** kitüntetést adományozta **Dr. Greskovits Dávid** gyógyszerésznek, a Meditop Gyógyszeripari Kft. alapító ügyvezető igazgatójának, a Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetségének elnökének, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának oktató gyógyszerészenek, a Debreceni Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának címzetes egyetemi tanárának. A kitüntetést *Dr. Greskovits Dávid* a hazai gyógyszeripar fejlesztése és a gyógyszerellátás stabilizálása érdekében végzett kimagasló szakmai tevékenysége elismeréseként vehette át.

Dr. Greskovits Dávid kitüntetéséhez szívjből gratulálunk!

Marosváry István

Csíkszépvíz és Gyergyószentmiklós örmény emlékei

Horváth Zoltán György Podmaniczky-díjas műegyetemi mesteroktató és Marosváry István, az ÚÖÖK elnökének közreműködésével vetítettképes előadást tartottak „Csíkszépvíz és Gyergyószentmiklós örmény emlékei” címmel.

2023.március 25-én a Boldog Meszlényi Zoltán templomban a szentmisét követően a Szent Adalbert teremben történt az előadás. A március 11-i előadás folytatásaképpen megérkeztünk Erdélybe, Csíkszépvízre, ahol az örmény templomot, közösségi házat mutatta be *Horváth Zoltán György*. Gyergyószentmiklósról áttérve az előadó bemutatta a város fő terét, melyet még jó módú örmény kereskedők építettek, majd az örmény katolikus templomot, plébániát, közösségi házat. A templom barokk szépsége, gazdagsága ámulatba ejti a látogatót. A templom kertjében régi örmény sírok, és a nemrég felavatott örmény származású *Czecz János* mellszobra inti az utazót, (különösen, ha örmény származású), hogy éljen bárhol, az ember tehet és alkothat maradandót a közösség számára.

Ezután a közösség számára az ÚÖÖK elnöke *Marosváry István* folytatta az előadást Gyergyószentmiklósról, hiszen a legnagyobb élő örmény közösség itt él és működik. Említést tett arról, hogy a múlt év nyarán hivatalos öt fős küldöttséggel részt vett a három napos Művészeti Fesztiválon, melyen jelentős sikert értünk el az otthon készült örmény ízekkel. Emlékezetes volt nem csak számunkra, de az ott élő örmény rendezők számára is a sikeres adománygyűjtésünk. Az elnök beszélt Marosvásárhelyről, néhány nevezetes történelmi eseményt megemlítve,

majd utalást tett Marosvásárhely főterének sarkán álló Izmael-Dudutz sarok híres örmény kereskedő házára.

Végül, a legszomorúbb eseményként Erzsébetváros pusztuló templomát (mely Erdély egyik legnagyobb barokk temploma) mutatta be kívül-belül. A repedezett falu, düledező örmény katolikus templom hívei és a római katolikus templom hívei számára a Medgyesi Római Katolikus plébánia látja el a liturgikus feladatokat.

Erzsébetváros gazdag múltját be kellene illeszteni valami módon Gyergyó pezsgő örmény életébe pl.: búcsúval, zarándoklatok szervezésével stb.

Reményeink szerint sikerült felhívni a Magyar Kormány figyelmét az építészeti-ileg is lenyűgöző hatalmas templomra, talán mementóként megmaradhat az utókor számára: ha nem vigyázunk, velünk is ez történhet.

Csíkszépvízi örmény templom

Az Örmény Genocídiumra emlékezve

Részlet *Nikolaj Hovhanniszján: Az Örmény Genocídium* című könyvéből, melyben a szerző megpróbálja értelmezni a „népirtó állam” kifejezést.

1968-ban az ENSZ közgyűlése elfogadta *A háborús bűnök és az emberiség elleni bűntettek elévülhetetlenségéről* szóló egyezményt. Ez egy másik fontos határozat, amely a genocídium esetére is elrendeli, hogy nem alkalmazható az elévülési idő.

Ily módon a genocídium kitervelőinek, szervezőinek és végrehajtóinak büntethetősége a nemzetközi jog egyik kulcskérdése lett, és a jelenlegi nemzetközi politika érdeklődésének homlokterébe került.

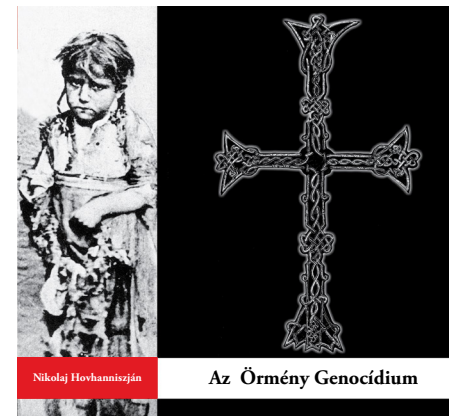
A különböző nemzetek ellen elkövetett genocídiumok, valamint annak szükségessége, hogy ezekre fény derüljön, új tudományág megszületését eredményezték, ez a genocidológia.

Az örmény, a zsidó és a későbbi genocídiumok átfogó kutatása és elemzése nyomán a genocidológusok eljutottak a népirtó állam, valamint a népirtó társadalom tézisének megfogalmazására, amely szerint a genocídium sohasem véletlenül történik, nem minden államban lehetséges a kivitelezése, és nem minden társadalom képes rá. A genocídium olyan társadalmakban kivitelezhető, amelyek sajátos struktúrával bírnak: ez a társadalmi struktúra olyan embergyűlölő eszméken alapszik, mint az uralkodó nemzet felsőbbrendűsége, az „idegen elemektől” való megszabadulás az erőszakos aszimiláció vagy a fizikai megsemmisítés révén, továbbá az etnikailag homogén és „tisztá” társadalom létrehozása.

Hogyha alkalmazzuk a „népirtó állam” tézisét az Örmény Genocídiumra és a Zsidó Holokausztra, akkor láthatjuk, hogy az tökéletesen ráillik az Oszmán Birodalom-

ra és a fasiszta Németországra. Ez utóbbi államok ugyanis minden jellemzőjükben ezt mutatják – az uralkodó török illetve német nemzet felsőbbrendűségének eszméje; a hivatalos irányvonal, hogy erőszak alkalmazásával megtisztítsák az Oszmán Birodalmat illetve a náci Németországot az idegen nemzetektől; az erőszak, a kínzások és a tömegmészárlás magasfokú „kultúrája” és az ezekben tapasztalható széles körű jártasság; végül az a jelenség, hogy ezt az irányvonalat a társadalom alapvetően elfogadja –, így ezek az országok „népirtó államoknak” és „népirtó társadalmaknak” minősülnek.

Az 1960-as évektől kezdve, az „Örmény Genocídium” kifejezéssel párhuzamosan az „Armenocídium” terminus is használatba jött a történetírásban.

A könyv letölthető a Tudástárból: <http://magyarormenytudastar.hu/tudastar/konyvek-folyoiratok/nikolaj-hovhanniszjan-az-ormeny-genocidium/>

Színvonalas háziverseny és gála a Magyar Táncművészeti Egyetemen

Március utolsó hetében került sor a Magyar Táncművészeti Egyetemen a hallgatók éves képzésében fontos állomást jelentő háziversenyre. A színvonalas rendezvény rekordot döntött, ebben az évben 145 nevező vett részt a selejtezőn.

Az indulók közül a szakmai zsűri döntése alapján 78 szám jutott döntőbe, melyet március 30-án tartottak az MTE ifj. Nagy Zoltán Színháztermében. Az utolsó fordulóban külső zsűri értékelt a növendékek és hallgatók produkcióit, a bizottság elnöke Orosz Adél, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas magyar táncművész volt.

...

A háziverseny után Lászlóffy Emőke, egyetemi hallgató, a koreográfusverseny első helyezetteje mesélt a színpadon megélt érzéseiről és betekintést engedett abba is, mi zajlik a kulisszák mögött egy ekkora megmérettetés során.

„Örülök, hogy megmutattam magam, nagyon jó érzéssel gondolok vissza az egész folyamatra és az előadásokra is. Szeretem kiadni magamból az érzelmeimet a táncon keresztül, mert nekem így a legegyszerűbb.” – mondta el az MTE hallgatója, aki saját koreográfiával állt a többtagú zsűri elé. Emőke a felkészülésről is beszélt. – „A darab mögött, amellyel színpadra álltam, személyes felkészülés van. A tánc a saját koreográfiám, nem volt hozzá egy felkészülési rituálé, ahogy telt az idő – és amikor volt rá időm, hogy tudjak ezzel foglalkozni -, akkor folyamatosan próbáltam hozzáépíteni, csiszolgatni. Így alakult ki, amit bemutattam.”

Lászlóffy Emőke saját produkcióját úgy értékelt, mindig van hová fejlődni, sosincs maximálisan megelégedve teljesítményével, de nagyon jó élményekkel

és nem mellékesen első díjjal zárta a versenyt. A fiatal hallgatót arról is megkérdeztük, milyen a légkör a színpadok mögött, melyre így válaszolt: „Hátul azért hullámzó a hangulat. Számomra, de talán mások számára is a legutálatosabb dolog az egészben a rengeteg, idegtépő várakozás. Összességében azonban jó érzés, amit ebben a komoly munkában megélünk. Főképp, amikor valaki a saját előadása után lejön a színpadról és ott állnak a barátai, a nyakadba borulnak és gratulálnak.”

Szerkesztői megjegyzés: Lászlóffy Emőke Klára örmény felmenőkkel rendelkezik, Lászlóffy Csaba unokája, Lászlóffy Zsolt leánya.

Kép és cikk forrás:

<http://mte.eu/szinvonallas-haziverseny-es-gala-a-magyar-tancmuveszeti-egyetemen/>

Nagy Kornél

Az ARARÁT hegyéről a HARGITÁRA Örmények Erdélyben a 17-18. században - Előszó

Ábgárovics, Aj váz, Áved, Azbej, Bogdánffy, Bulbuk, Csíky, Csornák, Czárán, Czecz, Dajbukát, Dániel, Dávid, Dobribán, Dragomán, Fogolyán, Gyertyánffy, Hankovics, Issekutz, Jakubovics, Kabdebó, Korbuly, Kovrig, Lászlóffy, Lázár, Lukácsy, Mály, Mánya, Merza, Nuridzsány, Onucsán, Patrubány, Pattantyús-Ábrahám, Placsintár, Roska, Szenkovics, Szongott, Vákár, Verzár stb. Mind-mind a magyar tudományos és kulturális életben jól csengő név. Ugyanakkor még mindig igen kevesen tudják, hogy a felsorolt családnevek egytől egyig erdélyi örmény gyökerű személyeket jelölnek. Különösen azért is fontos ezt itt leírni, mert e viszonylag kis lélekszámú, keleti eredetű etnikai közösség számos megbecsült embert adott nemcsak Magyarországnak, hanem a világnak is. E jeles családok annak a nagy történelmi múlttal rendelkező népnek a leszármazottai, amely a világon először, még a 4. század elején, Kr. u. 301-ben hivatalosan elismerte és államvallássá tette a kereszténységet.

Az örmény népnek fordulatokban gazdag, hosszú történelme során számtalan megpróbáltatást kellett átélnie. Históriajukat évszázadokon át tartó országvesztések, vallási és etnikai üldöztetések, valamint hatalmas méreteket öltő elvándorlások és menekülések hosszú-hosszú láncolataként lehet leírni. Ezért könyvünk az erdélyi örménység kora újkori történelmének bemutatása mellett más olyan történelmi tényezőkkel is foglalkozik, amelyekre az elmúlt esztendő kutatásai részletesen nem tértek ki. Ily módon rö-

viden tárgyalja azt is, hogy hol és miképp alakult ki az örmény nyelv és nép, illetve milyen volt a korai államiságuk az óházában, amelynek legnagyobb része a mai Törökország területén fekszik. A mai, az egykori Szovjetunió tagköztársaságát képező Örményország ugyanis csupán a történelmi államalakulatnak az északkeleti részére terjed ki. Ezen túlmenően a munkánkban foglalkozunk a középkorban kezdődő nagy örmény elvándorlásokkal, illetve azoknak a történelmi okaival is, és a kelet-európai (krími, lengyelországi-ukrajnai, moldvai) kolóniák születésével.

Az erdélyi örmény közösség születése a 11. század közepén kezdődött és az egész kora újkor folyamán zajlott, apokaliptikus méretű elvándorlási hullámnak volt a legnagyobb lecsapódása. Ezért is adtuk a könyvnek kissé metaforikus szándékkal *Az Ararát hegyéről a Hargitára* címet.

Az Ararát (Agri Dagi; ma Törökország) ugyanis az örmények mitikus „szent hegye, amelynek tőszomszédságában született meg az örmény nép és az örmény állam. A Székelyföldön fekvő Hargita hegység pedig a középkori és a kora újkori nagy örmény exodus egyik legnyugatibb célállomását, Erdélyt jelképezi. Már csak azért is, mert az örmények Székelyföldön, a Hargitától nem messze, a Csíki- és Gyergyói-medence területén alapították meg az első erdélyi kolóniáikat a 17. század utolsó harmadában.

Ám álljunk meg egy rövid gondolatmenet erejéig: miért nem használjuk az örmény diaszpóra fogalmát? Azért, mert az örménységgel foglalkozó hivatalos tudományág, az armenológia, valamint a történettudomány éles különbséget tesz a diaszpóra és a kolónia között. A középkorban és a kora újkorban tömeges menekülések és elvándorlások eredményeképpen létrejött, anyaországon kívüli örmény közösségeket illeti a kolónia szóval, míg az örmény diaszpóra fogalmát szinte minden esetben az Oszmán Birodalom területén az I. világháború idején lezajlott, 1915-ben kezdődött, szigorúan etnikai alapú örmény népiirtáshoz vagy ismertebb nevén az Örmény Genocídiumhoz kötik. E végtelenül szomorú esemény túlélői végleg elhagyták szülőföldjüket, és akkor alapítottak ma is létező, jelentős számú közösségeket a világ minden táján, de legfőképpen az Amerikai Egyesült Államok, Franciaország, Irán (Perzsia) vagy Szovjetunió (Oroszország) területén. Ezeket a mai határon túli örmény közösségeket nevezik diaszpóráknak.

Mindezeken túl könyvünk röviden foglalkozik az erdélyi örmény közösség születését kiváltó közvetlen okokkal is. Továbbá külön figyelmet szentel annak, hogy az örmények milyen szerepet ját-

Kedves Olvasóink,

Örömmel tudatjuk, hogy **Nagy Kornél** számos cikke és könyve felkerült a Magyarörmény Tudástárba! A művek a 17-18. századi erdélyi örmények egyházi uniójának rögzös útjáról és azokról a személyekről szólnak, akik ezt lehetővé tették és segítették.

Lapozzanak bele a tanulmányokba: magyarormenytudastar.hu

Egy 17. századi örmény katolikus Breviárium az MTA Könyvtárának Keleti Gyűjteményében

Az MTA könyvtárában található 17. századi klasszikus örmény nyelvű Breviárium részletes bemutatása és történeti háttérének feltárása.

A leMBERGI ÖRMÉNY (Rutén) Kollégium alapítása (1664–1681)

A cikk körüljárja az 1664-ben alapított leMBERGI örmény kollégium történeti előzményeit, alapításának körülményeit és korai tevékenységét.

Világosító Szent Gergely kultusza Erdélyben a 17-18. században: elutasítás és elfogadás

A tanulmány azt járja körül, hogy miért jellemezte a 18. századi Erdélyben Világosító Szent Gergely tiszteletét az elfogadás és az elutasítás sajátos ketőssége.

Emlékirat az erdélyi örmények egyházáról

Tanulmány az erdélyi örmények kezdeti ellentétekkel nehezített uniójáról, illetve a felállítandó örmény unitus püspökségről, valamint Minas és Oxendius püspökökről.

szottak a régió társadalmi és gazdasági fejlődésében, illetve mily módon járultak hozzá Erdély polgárosodásához a 17-18. században. Ezt azért is fontos itt megemlíteni, mert a 19-20. század fordulóján terjedt el az erdélyi örmény leszármazottak körében az a nézet, miszerint a 17-18. század a közösség aranykorának számított. Megvizsgáljuk, vajon valóban beszélhetünk-e aranykorról, vagy csupán egy utólag kreált mítoszról van-e szó.

Végül, de nem utolsósorban munkánkban kiemelten foglalkozunk az erdélyi örmény közösség egyháztörténetével. Erről azért is fontos beszélni, mert az örmények számára mindig a keresztény hitük testesítette meg a nemzeti megmaradást. Ráadásul a hit, illetve a vallásgyakorlás az anyaországi területektől távol eső kolóniákban jelentősen felértékelődött. Egyrészt a vallás tartotta össze a közösségeket, másrészt az örmény keresztény hit és rítus eleven összekötő kapcsot jelentett az anyaországi területekkel, hiszen a kolóniákban tevékenykedő klérus tagjai (akik közül számos egyházi személy érsekként és püspökként is szolgált) szinte kivétel nélkül az anyaországból érkeztek.

A vallásnak és az örmény kereszténységnek volt egy másik nagyon fontos szerepe is. Az örmény egyház jelképezte az egykori önálló államiság emlékét, illetve ápolta és őrizte az örmény kultúrát, valamint a nyelvet. Ebből kifolyólag röviden összefoglaljuk az örmény egyház születését és korai történetét is. Áttekintjük egyházuk önállóságát és Bizánccal (Konstantinápolyval), illetve Rómával fennálló viszonyát. Ezen túlmenően foglalkozunk a Rómához hű örménykatolikus, avagy unitus egyház kialakulásával és annak hatásával. Ez az egyház ugyanis a legújabb történeti kutatások szerint a görögkatolikushoz hasonlóan Kelet- Európában, azon

Az erdélyi örmény egyházi unió vitás kérdései (1685–1715)

Tanulmány az erdélyi örménység egyházi uniójának körülményeiről, Minas Zilifdarean T'oxat'ec'i és Oxendio Virziresco püspökök munkájáról.

Az erdélyi örmények hitvallása 1692-ből

Az egyházi unió rengeteg kérdést nyitva hagyott, és emiatt számtalan konfliktus forrása lett az erdélyi örmény egyházon belül.

Az elképzelt „aranykor” - Az erdélyi örménykatolikus (unitus) egyház a 18. században

A tanulmány feltárja, hogy valóban aranykor volt-e az erdélyi örmények 18. századi történelme.

Az elképzelt Konstantinápolyból Temesvárra - Minas Paronean1 örmény unitus misszionárius viszonzásai Erdélyben (1720–1738)

Tanulmány Minas Paronean örmény unitus misszionáriusról és kudarccal végződő erdélyi missziójáról.

Xač'atur Ařak'elean Omech (1666–1740) örmény unitus szerzetes-misszionárius erdélyi kapcsolatai

Tanulmány Xač'atur Ařak'elean Erzurumc'i OMech. örmény unitus (örménykatolikus) misszionárius-szerzetesről.

Mártonffy György püspök és az erdélyi örmények

Tanulmány Mártonffy György püspök érdemeiről és az erdélyi unitus örményekkel megromlott kapcsolatáról.

belül is a Lengyelország (akkori hivatalos nevén a Lengyel-Litván Unió) területén, Lwów városában (német neve Lemberg; ma Lviv, Ukrajna) jött létre a 17. század első harmadában.

Ez az esemény jelentős befolyást gyakorolt a későbbiekben az erdélyi örmény közösség sorsára is. Ezért különös figyelmet szentelünk a 17-18. század fordulóján az erdélyi örmények közé Rómából érkező katolikus misszióknak, a Rómával történő vallási egyesülésnek, illetve az erdélyi örménykatolikus egyház megszületésének. Ezen túlmenően egyháztörténeti szempontból röviden tárgyaljuk az erdélyi örmény egyház további sorsának az alakulását a 18. században. Ez az időszak a legújabb kutatások szerint is igen izgalmasnak bizonyult, mivel a Rómához hű erdélyi örmény egyház ebben az időszakban számtalan megpróbáltatást élt át. Az örménykatolikus rítus létjogosultsága, az örmény püspöki hivatal betöltése Erdélyben, valamint az egyházi joghatóság problémája számtalan belső és külső konfliktust eredményezett. Nem is beszélve arról, hogy az erdélyi latin rítusú püspökség mindent megtett annak érdekében, hogy háttérbe szorítsa, illetve elsorvassza az erdélyi örménykatolikus egyházat. Ebből kifolyólag arra is kitérünk, milyen hatást gyakoroltak az örménységre a Rómával történt egyházi egyesülés körüli bonyodalmak, illetve a 18. századi egyházi konfliktusok. Azaz: vajon ezek a folyamatok hozzájárultak-e az etnikai és vallási különállásukhoz Erdélyben, vagy sem.

Tehát munkánkban arra teszünk kísérletet, hogy a közelmúlt új kutatási eredményeinek ismeretében - elsősorban a külhoni levéltárakban feltárt dokumentumok, valamint a régi és modern szakirodalom alapján - a fent felvázolt kérdésekre lehetőleg pontos és egyértelmű válaszokat adjunk.

Andrea Santacroce bécsi apostoli nuncius és az erdélyi örmények egyháza

Andrea Santacroce nuncius egyházi kapcsolatainak összefoglalása.

Stefan Stefanowicz Roszka örmény unitus püspök erdélyi kapcsolatai

Tanulmány arról, hogy Stefan Stefanowicz Roszka püspök hogyan igyekezett az örmény unitus egyházat stabilizálni és megerősíteni.

Vardan Hunanean lemergi örmény unitus érsek két levele 1687-ből az erdélyi örményekről

Vardan Hunanean érsek két leveléről, melyek fontos értesítéseket tartalmaznak az erdélyi örmények körében megindult katolikus misszióról.

Mártonffy György erdélyi püspök 1720. évi kiadatlan levele az erdélyi örményekről

Tanulmány arról, hogy Stefan Stefanowicz Roszka püspök hogyan igyekezett az örmény unitus egyházat stabilizálni és megerősíteni.

Andrea Santacroce bécsi apostoli nuncius 1698. évi kiadatlan levele az erdélyi örmény egyházi viszály kivizsgálása ügyében

Tanulmány az Andrea Santacroce nuncius nevével fémjelzett levélről, mely elindította az erdélyi örmények katolikussá válásának lezárását.

Az erdélyi örmények katolizációja (1685-1715)

A könyv szerzője tisztázni próbálja az erdélyi örmények katolizációjának lefolyását, és megfelelő összefüggésekbe ágyazza és értelmezi azt.

Többnapos barangolások nyáron

A XII. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat két többnapos kirándulást szervez a nyár folyamán, melyre jelentkezőket várnak. Jelentkezés és érdeklődés: ormeny12@freemail.hu, onkormanyzatormeny@gmail.com, telefonszám: 30/222-74-37. A jelentkezőknek indulás előtt részletes tájékoztatást küldünk!

Május 15-18. Békés megye

A négynapos kirándulás programja:

1. nap: Gyomaendrőd (Nyomdamúzeum), Mezöberény, Békés (séta a városban), Gyula.
2. nap: Gyula megtekintése várhatóan egyénileg, szabad program, fürdőbe is lehet menni. Délután a gyulavári Almásykastélyhoz megyünk busszal.
3. nap: Doboz (Szent Kereszt-kápolna, Wenckheim-kripta), Sarkad, Nagyszalonta nevezetességeinek megtekintése.
4. nap: Újkígyós, Szabadkígyós (Wenckheim-kastély), Tótkomlós (rövid séta) – Nagykopáncs Árpád-kori templom megtekintése. Utazás haza.

Indulás az Örs vezér teréről, a Cédrus piac mögül. Kényelmes autóbusszal, kiváló buszvezetővel utazunk. Szállás félpanzióval a Corvin Hotelben.

A négynapos utazás várható ára 75-80 ezer forint. Felhívjuk a figyelmet, hogy az önkormányzat támogatja az utazást, ám ez az ár 45 fő esetén érvényes (a buszkielégítés miatt).

Július 22-27. Erdély

1. nap: Szerepi, Herpályi Csonkatorony, Nagyvárad (a város megtekintése) Szállás: Magyarlóna, Magyarfenes vagy Tordaszentlászló
2. nap: Kolozsvár előtti templom (Kolozsmonostor), Torda (a város megtekintése), Tordai-hasadék (csupán a bejárat megtekintése, nem megyünk végig, ez hosszú túra lenne) Szállás: Nagyenyed ref. kollégium vagy Gyulafehérvár környékén.
3. nap: Nagyenyed, Medgyes, Gyulafehérvár, Szászsebes, Nagyszeben, Déva – mindenhol rövid városnézés – itt programváltozás várható, mivel nagyon sok ez egy napra. Szállás Csernakeresztúron
4. nap: Sarmisegetusa (dák ősi szentély), Lugos, Karánsebes, Herkulesfürdő – városnézés. Szállás: Karánsebesen.
5. nap: Orsova, Vaskapu, Szörényvár megtekintése. Szállás: Karánsebesen.
6. nap: Temesvár, Arad városnézés. Idegenvezető: Horváth Zoltán György egyetemi oktató, könyvíró.

A várható ár félpanzióval 120.000 Ft. Az utazást az önkormányzat támogatja, az ár 45 fő esetén érvényes (a buszkielégítés miatt).

Kedves EÖGYKE tagok!

Az éves tagdíj befizethető minden hónap 3. csütörtökén a Fővárosi Örmény Klub idején vagy banki átutalással az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület **10100792-72594972-00000007** számlaszámára. Az éves egyesületi tagdíj naptári évre szól, összege 3000 Ft/év, nyugdíjasoknak és diákoknak 2000 Ft/év. Köszönjük!

Örmény diaszpórák a világban - 1

A <http://diaspora.gov.am/en/diasporas> honlap felsorolja az örmény diaszpórákat és országonként végigveszi, hogy mekkora örmény lakossága van és mikor települtek be. Ezeket a leírásokat mutatjuk be ABC sorrendben haladva, lapszámoként.

ALBÁNIA

Történelmi feljegyzések szerint az első örmények 1913-ban érkeztek Albániába. A szám nőtt az örmény népirtás túlélőinek érkezésével, akik elsősorban Görögországon és Szírián keresztül érkeztek, hogy elkerüljék a vádemelést. 1922-1924-ben Zogu király uralkodása alatt mintegy 30-50 örmény családot szállásoltak el Albániában, valójában egy örmény, *dr. Poturlian (Mokini)* szolgált *Zogu király* személyi orvosaként.

ARGENTÍNA

Az argentin örmény közösség a 20. század elején jött létre a török hatóságok által szervezett 1909-es adanai mérszárlások eredményeként. 1914-ben körülbelül 2000 örmény élt Argentínában. 1922 és 1930 között az örmény népirtás túlélői Kilikiából és Izmirből bővítették a közösséget.

Az örmények beáramlása Argentínába a második világháború után nagy méreteket öltött. Körülbelül 10 ezer örmény vándorolt be Argentínába Szíriából, Libanonból, Görögországból és Franciaországból

1952-1953 között. 1000 örmény Romániából és Bulgáriából, 4 ezer Törökországból 1955-ben.

1962-ben becslések szerint 40 000 örmény élt Argentínában. Ma Argentínában 120 000 körüli az örmények száma, akiknek többsége Buenos Airesben, 7 000 pedig Cordobában összpontosul. Körülbelül 500 fős kis örmény közösségek vannak Rosarioban és Mar del Platában, valamint Misiones, Mendoza, Neuquen és Rio Negro államokban.

Az argentin-örmények főként középosztálybeli üzletemberek, kereskedelmi és üzleti tevékenységet folytatnak, foglalkoznak könnyű- és nehéziparággyártással, mezőgazdasággal, szolgáltató szektorral és egyéb szférákkal, sok közalkalmazott, tudós, professzor, orvos, jogász, művész.

Ismert történelmi és mai személyiségek közé tartozik az Argentin Nemzeti Katonai Főiskola első igazgatója, *Czetz János (Hovhannes Czetzian)* tábornok, *Eduardo Eurnekian* üzletember és filantróp, Buenos Aires egykori igazságügyi és biztonsági minisztere, *Leon Carlos Arslanian*, fertő-

ző betegség *Daniel Stamboulian* szakember, *Alicia Terzian* zeneszerző, *Jorge Demirjyan* művész, *David Nalbandian* teniszező, *Carlos Melconian* közgazdász és a Banco de la Nación Argentina korábbi elnöke, *Martin Karadagian* hivatásos birkozó és színész, *Juan Gabriel Tokatlian* professzor és újságíró és mások.

Az argentin-örmények pezsgő közösségi életet élnek. Argentínában számos hazafias szakszervezet, kulturális egyesület, kórus és tánccsoport, ifjúsági szervezet, hagyományos örmény politikai pártok fióktelepe és kapcsolt szervezete működik.

Az „örmény központ” Rosarioban, az „örmény ház” pedig Mar del Platában található. Buenos Airesben vannak örmény apostoli, katolikus és evangélikus templomok.

AUSZTRÁLIA

Az 1850-es években Nyugat-Örményországból, Indiából és más délkelet-ázsiai országokból származó örmények telepedtek le Ausztráliában. 1918-ban néhány örmény menekült, akik megszöktek az örmény népirtás elől, különösen jótékonyági szervezeteken keresztül, Ausztráliában kerestek menedéket.

A 20. század elején az ausztrál-örmények fokozatosan olyan nagyvárosokba kezdtek koncentrálni, mint Melbourne és Adelaide, ahol túlnyomórészt kézműves munkával és alkalmi munkákkal foglalkoztak hajókon.

A közösség az 1960-as években növekedett és kezdett kialakulni, amikor néhány örmény Egyiptomból, Közel-Keletről és Iránból Ausztráliába költözött. Az ausztrál-örmény közösség később Irakból, Szíriából, Libanonból és más közösségekből, köztük Örményországból és a volt Tanácsköztársaságokból származó örményekkel bővült.

Források szerint jelenleg akár 60 000 örmény él Ausztráliában.

Az ausztrál-örmények üzletemberként, kézművesként, orvosként, köztisztviselőként és ügyvédként dolgoznak. *Gladys Berejiklian*, Új-Dél-Wales jelenlegi miniszterelnöke örmény származású.

Az ausztrál közösségben vannak az ADL, az ARF, az SDHP helyi szervezetei, valamint a kulturális egyesületek, az AGBU, az ARS, a Homenetmen, a HMM és az AYU, az Ausztráliai Örmény Nemzeti Bizottság örmény szervezete. Ifjúsági és sportszakszervezetek, színházi csoportok, kórusok, tánccsoportok és örmény rádióállomások működnek Sydneyben és Melbourne-ben. Ezen kívül a közösségnek vannak örmény apostoli, katolikus és evangélikus templomai, napi és vasárnapi iskolákkal.

Dél-Ausztrália és Új-Dél-Wales állama hivatalosan is elismerte az örmény népirtást. A népirtást az Ausztrál Egyesült Egyház (Evangélikus Egyház), Sydney Reid külvárosa és Willow Városi Tanácsa is elismerte.

2012-ben Új-Dél-Wales állam elismerte Artsakh lakosainak önrendelkezési jogát.

AUSZTRIA

Az örmények Ausztriában a középkor óta élnek, az örmény közösség azonban a 17-18. században alakult ki. 1683-ban, a bécsi csata idején, amikor Jan Sobieski lengyel király és csapatai az osztrákok segítségére érkeztek, a király csapataiban egy lengyel-örmény dandár állt, amely kiemelkedett a csatában.

1685-ben *Hovhannes Astvatsatur* örmény, aki a 17. század végéig Bécsben élt, megalapította Bécs legelső kávézóját.

A jelenlegi közösség főleg az örmény népirtás után és az 1950-es években alakult ki. Az elmúlt két évtizedben a népes-

ség az Örményországból és a volt Szovjetunió más országaiból érkező örmény bevándorlókkal nőtt. Ma 7000-re becsülik az örmények számát, akik többsége Bécsben, Grazban, Salzburgban, Innsbruckban és Forlarbergben.

Több tucat örmény szervezet működik, köztük templomok és vasárnapi iskolák. Az örmény közösségben nagy számban élnek kulturális személyiségek.

2015-ben az Osztrák Köztársaság parlamentje nyilatkozatot fogadott el, amely népirtásnak minősítette az örmények megszárlását az Oszmán Birodalomban.

A 19. század elején, miután a mekhitaristák Bécsben letelepedtek, megalakult az örmény katolikus közösség. A Bécs központjában található örmény katolikus templom a Mekhitarista Kongregációhoz tartozik. A templomot korábban Ferences templomként ismerték, amelyet *I. Ferenc császár* adományozott nekik. Hatását és kulturális értékét tekintve Olaszország és Libanon után a legnagyobbnak számított. 2011-ben ünnepelték a Bécsi Katolikus Egyház Kongregációjának 200. évfordulóját. Jelenleg mintegy 3000 örmény kéziratot őriznek a Kongregáció Matenadaranjában, valamint gazdag örmény sajtó-, érme- és művészeti gyűjteményt.

Ma körülbelül 10 pap szolgál a bécsi Mekhitarista Kongregációban, a katolikus közösségbe mintegy 100 család tartozik.

Az osztrák örmény apostoli egyház is a 19. század elején kezdett kialakulni. A 19. század végén a bécsi örmények külön templomot akartak felállítani, és 1912-1913-ban kápolnát alapítottak. Később telket vásároltak a templom építéséhez Bécs központi kerületében, és 1965-1968-ban felépítették a Szent Hripsime templomot.

Ausztriában az örmények vallási kisebbségnek számítanak.

BELORUSZIA

Az örmény-fehérorosz kapcsolatok a XX. századra, a fehéroroszországi forradalmi mozgalom idejére nyúlnak vissza. Alekszandr Myasnikyan a Fhérorosz Szovjet Szocialista Köztársaság (Szovjetunió) Központi Végrehajtó Bizottságának elnökeként (1919), majd a Szovjetunió Népi Tanácsának elnökhelyetteseként és Katonai Ügyek Népbiztosaként nagy szerepet játszott. 1944-ben *Hovhannes Baghramyan* marsall veszélyelte az 1. balti frontot Fhéroroszország felszabadításakor. 1945 áprilisában a 3. fehérorosz front élén is állt.

Az 1989-es népszámlálás szerint 5000 örmény élt Fhéroroszországban, ebből 2800 Minszkben. 1999-re a fehéroroszországi örmények száma meghaladta a 10 000-et. Jelenleg körülbelül 30 000 örmény él Fhéroroszországban, és ez a hatodik legnagyobb kisebbségi közösség. Az örmények főként Minszkben, Mogilevben, Bobrujszkban és Grodnoban élnek.

A fehéroroszországi örmény közösséget hivatalosan Minszkben alapították 1989-ben. A Minszki Örmény Kulturális-Oktatási Szakszervezetet 1991-ben jegyezték be. Örmény közösségi alapú civil szervezetek más városokban is működnek: Mogiljov Masis, Bobruysk Urartu és Grodno Musaler. 2003-ban Fhéroroszország bejegyezte Gergely Világosító Örmény Vallási Uniót. Az országban nincs örmény templom.

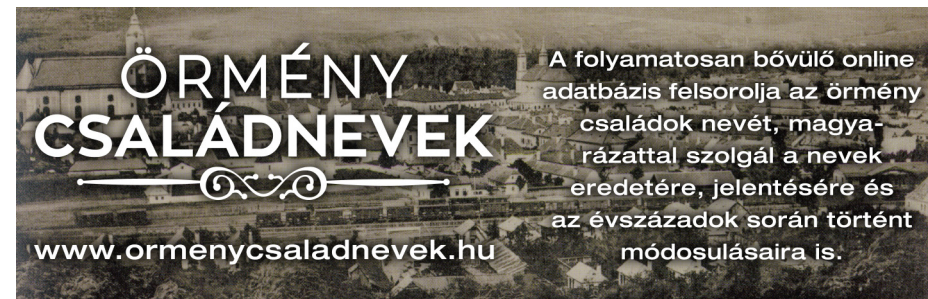
Fhéroroszországban vannak:

- Három örmény vasárnapi iskola Minszk, Mogilev és Bobruisk városokban.
- A minszki Erebusi Néptáncgyűttes.

1991-ben a minszki Alekszandr Nyevszkij templom udvarán keresztkövet helyeztek el az örmény népirtás emlékére, valamint a Spítak földrengés áldozatainak emlékére.

TARTALOM

Örmény egyházi személyek – 1	1
Az EÖGYKE elnöke kitüntetést vehetett át	2
A XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat (ÖNÖ) 2022. évi beszámolója – <i>Nuridsány Zoltánné Mimi</i>	3
Elhunyt Zakariás Antal Dirán – <i>Fabók Dávid</i>	5
Jelen/Lét Fesztivál	7
Indul a jelentkezés a nyári gyerektáborra!	8
Koncert a Genocídium 108. évfordulóján	9
Örmény katolikus hírlevél	10
Örmény diákok oktatása	12
Új örmény közösségi tér nyílt a Logodi utcában – <i>dr. Hun Eszter</i>	13
Rövid beszámolók az elmúlt időszak eseményeiről	14
Moldvai örmény és csángó világban	16
Beszámoló a március 15-i megemlékezésről – <i>Nuridsány Zoltánné Mimi</i>	17
Március titka – <i>Katona Tamás</i>	18
Magyarörmény gyógyszerész kitüntetése	19
Csikszépvíz és Gyergyószentmiklós örmény emlékei – <i>Marosváry István</i>	20
Az Örmény Genocídiumra emlékezve	21
Színvonalas háziverseny és gála a Magyar Táncművészeti Egyetemen	22
Az ARARÁT hegyéről a HARGITÁRA - Előszó – <i>Nagy Kornél</i>	23
Nagy Kornél cikkei a Tudástáron	24
Többnapos barangolások nyáron - felhívás	27
Örmény diaszpórák a világban - 1	28

ÖRMÉNY CSALÁDNEVEK

www.ormenycsaladnevek.hu

A folyamatosan bővülő online adatbázis felsorolja az örmény családok nevét, magyarázattal szolgál a nevek eredetére, jelentésére és az évszázadok során történt módosulásaira is.

Várady Mária felmutatja a Jelen/Lét Fesztivál seregszemlén kapott oklevelet

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület székhelye: 1015 Budapest, Donáti utca 7/a.

Postacíme: 1251 Budapest, Pf. 70. Tel./Fax: 06(1) 201-1011

Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Királyhágó fiók: 10100792-72594972-00000007

Elnök: dr. Issekutz Ákos

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK - FÜZETEK

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület kéthavonta megjelenő kiadványa.

A kiadványt támogatja:

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2023.

Nyilvántartási szám: CE/13136-3/2017

Főszerkesztő: dr. Issekutz Sarolta

Felelős kiadó: dr. Issekutz Sarolta - Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Munkatársak: Balogh Jenő, dr. Issekutz Sarolta

Szerkesztőség: 1251 Budapest, Pf. 70. Tel.: (1) 201-1011, magyar.ormeny@t-online.hu

Tördelés: Balogh Réka

Nyomdai munkák: Dunakult Kft.